

TIJD VOOR VERANDERING

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018 - 2022**

**GROEN
LINKS**
BERGEN OP
ZOOM

VOORWOORD

Beste inwoners van de gemeente Bergen op Zoom,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma 2018-2022 van GroenLinks Bergen op Zoom. In dit programma hebben wij gepoogd een goed overzicht te maken van onze partijpunten voor de komende periode. Als wij in dit verkiezingsprogramma spreken over inwoners, dan bedoelen we nadrukkelijk iedereen die in onze gemeente woont; dus alle mensen in Nieuw Borgvliet, Lepelstraat, Klutsdorp, Kladde, Heimolen, Halsteren en Bergen op Zoom, met al hun wijken, omliggende buurschappen en gebieden.

GroenLinks heeft grote ambities voor onze gemeente. Wij willen dat de gemeente voor iedereen een plaats is om prettig te wonen, te werken en te leven door samen te werken aan een groene en sociale gemeente.

Daarom dagen wij de gemeente uit om grote stappen te zetten als het gaat om een groen en sociaal Bergen op Zoom. Wij dagen de inwoners uit om mee te denken, zelf aan het stuur te zitten in hun eigen wijk of buurt en ideeën ter verbetering aan te dragen. Ook dagen wij onszelf uit om onze duurzame ambities te realiseren en willen daarom in het nieuwe college van B&W een wethouder duurzaamheid leveren.

Om dit allemaal te realiseren dagen wij de kiezers uit om GroenLinks Bergen op Zoom groot te maken!

Het is tijd voor verandering!

Peter van den Ouden

Lijsttrekker GroenLinks Bergen op Zoom

INHOUD

Inleiding	5
Hoofdstuk 1: Samen voor groen	6
Groene wijken	7
Gezonde lucht	7
Groen in de buurt	7
Gezond klimaat	7
Actiepunten (GroenLinks maakt zich sterk voor)	8
A. Een schone en gezonde leefomgeving	8
B. Schone energie	10
C. Schoon vervoer	12
D. Dierenwelzijn	14
Hoofdstuk 2: Samen sociaal	16
Eerlijke kansen	17
Iedereen doet mee	17
Menselijke zorg	17
Betaalbare energiezuinige woningen	17
Actiepunten (GroenLinks maakt zich sterk voor)	19
A. Kind- en jeugdbeleid voor een goede start	19
B. Duurzaam, passend en kwalitatief onderwijs	20
C. Meer sport en beweging	21
D. Een groene en duurzame economie	21
E. Voldoende inkomen en uitkering	24
F. Participatie en werkgelegenheid	24
G. Zorg en welzijn	25
H. Duurzaam wonen	27
Hoofdstuk 3: Samen werken	29
Ruimte voor betrokken burgers	30
Samen werken aan veiligheid	30
Gastvrije gemeente	30
Aantrekkelijke stad met veel kunst en cultuur	30

Actiepunten (GroenLinks maakt zich sterk voor).....	31
A. Inclusiviteit: iedereen is welkom.....	31
B. Kunst en cultuur	32
C. Openbare orde en veiligheid	33
D. Mondiaal denken, lokaal handelen.....	34
E. De gemeente en haar inwoners	35
F. De gemeentelijke organisatie.....	36

INLEIDING

SAMEN VOOR EEN GROEN, SOCIAAL EN OPEN BERGEN OP ZOOM

GroenLinks streeft naar een groene, sociale en open gemeente voor huidige en toekomstige generaties.

Samen voor groen

Onze leefomgeving wordt steeds meer aangetast door vervuiling van bodem, lucht en water. Om de balans te herstellen kiest GroenLinks voor het omvormen van een wegwerpeconomie naar een circulaire economie. Grondstoffen zijn dan geen afval meer, maar worden hergebruikt. Energiebesparing enerzijds en toepassing van duurzame energie anderzijds is goed voor milieu, werkgelegenheid, wooncomfort en energierekeningen. Meer groen zorgt voor meer gezonde lucht. Samen met lokale energiecoöperaties, groene doe-het-zelvers en iedereen die zijn steentje bij wil dragen, zorgen we voor een mooie en schone gemeente.

Bereikbaarheid is een groot goed, maar mag niet ten koste gaan van leefbaarheid en gezondheid. Daarom geeft GroenLinks ruim baan aan de fiets en het openbaar vervoer.

Samen sociaal

GroenLinks kiest voor een gemeente waarin we eerlijk delen. Via betaald werk, school, mantelzorg of vrijwilligerswerk dragen inwoners hun steentje bij aan de samenleving. Als dat niet lukt, is het de taak van de overheid om mensen te helpen, bijvoorbeeld met extra ondersteuning of begeleiding. In beginsel geven bewoners hun eigen zorg vorm. Vrijwilligers en mantelzorg worden ingeschakeld waar het kan, professionele zorg waar het moet.

Samen werken

In onze gemeente wonen mensen met verschillende achtergronden, overtuigingen en voorkeuren. GroenLinks streeft naar een gemeente die zo dicht mogelijk bij de burgers staat en die zich inleeft in de problemen en uitdagingen van onze lokale samenleving. Samen zoeken we naar oplossingen en daarbij kijken we ook over gemeentegrenzen heen door samenwerking te zoeken met regionale, nationale en internationale organisaties.

Hoofdstuk 1: SAMEN VOOR GROEN

1. SAMEN VOOR GROEN

Groene wijken

In een groene wijk is het leven prettiger. We kunnen dicht bij huis wandelen, fietsen en sporten en kinderen kunnen buiten spelen. Daarom wil GroenLinks het groen in onze gemeente beschermen én uitbreiden met sportvelden en mooie parken. We houden onze straten, pleinen, parken en plantsoenen schoon! Wie iets vervuult, ruimt het zelf op, dat is ons principe. Daarom laten we de vervuiler meer betalen.

Gezonde lucht

Als kinderen buiten spelen of wij door de gemeente wandelen of fietsen, is het inademen van schone en gezonde lucht van levensbelang. Wij gaan zorgen voor een openbaar vervoer dat geen schadelijke gassen uitstoot. Binnen de gemeente willen we dat iedereen zich gemakkelijk te voet kan verplaatsen. Ook geven we ruim voorrang aan de fiets door betere fietspaden aan te leggen, fietssnelwegen naar steden in de buurt te maken en handige plekken aan te wijzen voor het parkeren van je fiets. Voor elektrische auto's verbeteren we bovendien de infrastructuur. Wonen, werken en ontspannen brengen we dicht bij elkaar zodat we minder ver hoeven te reizen.

Groen in de buurt

GroenLinks wil dat de groene gebieden in de gemeente beter bereikbaar worden voor wie wil wandelen, fietsen of varen. We verbinden het groen binnen en buiten de gemeente, want ook dieren moeten zich vrij kunnen bewegen en planten moeten zich vrij kunnen verspreiden. Zo kan iedereen van ons mooie landschap genieten en gaan natuur en ontspanning hand in hand.

GroenLinks kiest voor een gezonde landbouwsector. Dat betekent in de eerste plaats minder schaalvergroting en meer leefruimte voor dieren.

Gezond klimaat

GroenLinks zet zich in voor een gezond en goed leven, nu én in de toekomst. We zijn niet alleen lokaal verantwoordelijk voor een gezonde leefomgeving maar ook regionaal, nationaal en internationaal! De wereldwijde afspraken om klimaatverandering een halt toe te roepen passen we ook toe in onze gemeente. Woningen worden geïsoleerd en aardgas wordt vervangen door alternatieve energiebronnen. Als we deze energie zelf gaan opwekken, levert dit niet alleen kostenbesparing op, maar ook werkgelegenheid.

GroenLinks maakt zich sterk voor...

A. Een schone en gezonde leefomgeving

GroenLinks wil schone lucht, schoon en veilig water en een schone bodem voor een gezonde gemeente

- Er wordt meer groen aangeplant ter verfraaiing van de leefomgeving en om de luchtkwaliteit te verbeteren. Overlast en luchtvervuiling door houtstook in kachels en haarden worden aangepakt. Bij het verstrekken van vergunningen voor veehouderijen worden hoge eisen gesteld aan de uitstoot van schadelijke stoffen.
- Bodemverontreiniging wordt voorkomen en verontreinigde bodems worden gesaneerd. Er komt streng toezicht op verantwoord hergebruik van (vervuilde) grond.
- Binnen 300 meter van de snelweg wordt er niet gebouwd.
- Er komen geen megastallen binnen de gemeente.
- Milieuvriendelijke onkruidbestrijding zowel door gemeente als door inwoners en bedrijven wordt gestimuleerd.
- Drinkwater wordt beschermd, de waterkwaliteit wordt verbeterd en regenwater wordt apart opgevangen. Regenwater wordt, waar mogelijk, niet via het riool afgevoerd, maar vastgehouden in de bodem of afgevoerd naar vijvers, waterpleinen of kanalen. Daarnaast worden openbare toiletten doorgespoeld/gereinigd met regenwater.
- Om wateroverlast bij extreme regenval te beperken worden alternatieve, tijdelijke waterbergingslocaties (parkeergarages, sportvelden, vijvers in parken, wadi's in bermen) gerealiseerd.
- Bij vernieuwing/renovatie van de riolering komt -als dit nog niet het geval is- er een gescheiden stelsel.
- Indien mogelijk wordt water als energiebron ingezet en worden grondstoffen uit afvalwaterstromen teruggewonnen.
- Op centrale plaatsen komen watertappunten en schaduwrijke bomen om hittestress te voorkomen.
- Bewoners worden gestimuleerd om bewust met water om te gaan.
- Asbest eraf, zonnepanelen erop.

We zorgen voor minder geluidsoverlast, lichthinder en zwerfafval

- Geluidsoverlast door verkeer en bedrijven wordt aangepakt.
- Het meldpunt voor vuurwerkoverlast wordt in stand gehouden.
- We streven naar een vuurwerkverbod en zijn bereid daartoe experimenten toe te staan om zichtbaar alle facetten (bijvoorbeeld gezondheid) van de overlast te beperken.
- Energiebesparing door het instellen van een 'Meldpunt Lichthinder'.
- Het voorkomen van zwerfafval door het plaatsen van voldoende gescheiden afvalbakken in de openbare ruimte en het tijdig legen van deze afvalbakken.
- Mensen stimuleren om gevallen van afvaldumping te melden, zodat dit afval direct verwijderd kan worden.

Afval is grondstof in een circulaire economie

- Het huidige kabinet streeft er naar om in 2050 energie- en klimaatneutraal te zijn. Met GroenLinks wordt de gemeente Bergen op Zoom klimaatbestendig. Onze ambitie is een energie- en klimaatneutrale gemeente in 2030!
- De gemeente koopt circulair in en ontwikkelt samen met marktpartijen criteria om de circulaire economie verder te ontwikkelen. Bij aanbestedingsopdrachten is niet de aanschafprijs leidend, maar de kwaliteit en duurzaamheid.
- Onze wegwerpeconomie wordt een circulaire economie door besparing op grondstoffen en hergebruik van afvalstoffen. Bij de milieustraat komt een upcyclestation waar verzamelde materialen en grondstoffen worden verwerkt tot bruikbare producten.
- In 2020 wordt 75% van het huishoudelijk afval gescheiden ingezameld en in 2025 is Bergen op Zoom een gemeente zonder afval. Restafval wordt belast via een systeem van gedifferentieerde tarieven op basis van volume, frequentie of gewicht.
- Biomassastromen worden regionaal verwerkt tot compost, houtchips, biobrandstof en biologische kringloopproducten. Ook worden burgers gestimuleerd zelf afval te composteren.
- Een voorwaarde voor het verstrekken van een vergunning voor evenementen is het gebruik van bio-based glas met statiegeld.
- Bouwprojecten worden energieneutraal en er is ook ruimte voor decentrale sanitatie [duurzame manier om afvalwater schoon te maken] en stadslandbouw. Nieuwe gebouwen krijgen een materialenpaspoort om hergebruik van de materialen te vereenvoudigen bij het einde van de levensduur.
- In samenwerking met het waterschap wordt gestreefd naar een gesloten kringloop van fosfaat en andere voedingsstoffen.
- GroenLinks pleit voor straatcompostbakken (wormenhotels) in het centrum van Bergen op Zoom, omdat GFT-containers ontbreken en dit een duurzaam alternatief is.
- Taxussnoeisels worden apart ingezameld voor medicinale toepassingen.
- Bij de raadsvoorstellen in het kader van duurzaamheid is er altijd een communicatieplan met de vraag hoe er naar burgers toe wordt gecommuniceerd.

Een groene, gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving met aandacht voor natuur en milieu

- GroenLinks wil een natuurverbond waarin de drie Brabantse Wal- gemeenten en natuurbeheerders samenwerken om beleid op het gebied van natuur en milieu vorm te geven en uit voeren.
- GroenLinks wil de Brabantse Wal in stand houden door de natuurwaarden niet verder aan te tasten, bestaande intensieve veehouderij en mestverwerkingsinstallaties niet uit te breiden of nieuwe te vestigen, in het buitengebied geen nieuwe bedrijven(terreinen) of extra woningen te bouwen en prioriteit te geven aan bescherming en herstel van natuur- en cultuurlandschap.
- Om te kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een aantrekkelijke leefomgeving wordt een omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente opgesteld.
- Er wordt een stadsecoloog aangesteld.
- Ter bescherming van de natuur in en om de gemeente Bergen op Zoom wordt zoveel mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied gebouwd. Bestaand groen blijft groen en waar

mogelijk wordt extra groene ruimte in de bebouwde kom gecreëerd. Beeldbepalende monumentale bomen en struiken blijven staan.

- Er komen alleen groene recreatiegebieden in en rond de gemeente als dit ecologisch verantwoord is.
- Het centrum en het buitengebied worden met elkaar verbonden door de aanleg van (fiets)paden, een kanoroute 'De Zoom' en beter openbaar vervoer.
- De levenskwaliteit van achtergebleven buurten en wijken kan verbeteren door de openbare ruimte te 'vergroenen' en te 'verblauwen' [tijdelijk regenwater vasthouden]. Buurtbewoners die hun straat of buurt willen vergroenen krijgen hulp van de gemeente.
- Leegstand wordt actief aangepakt door om te bouwen naar betaalbare huurwoningen waarbij groen wordt behouden.
- Bij krimp van de bevolking in een wijk is het noodzakelijk de voorzieningen, zoals onderwijs, zorg, winkels en openbaar voer, op peil te houden.
- Voor kinderen komen er natuurspeelplaatsen: speelplekken waar een kind met fantasie kan spelen en de natuur kan ontdekken.
- GroenLinks pleit voor ecologisch beheer van parken, berm en oevers, zodat wilde bloemen optimaal voedsel voor bijen kunnen zijn. Voor vogels worden nestvoorzieningen aangelegd.
- Op gemeentelijke gebouwen komen groene daken. Aanleg bij andere organisaties en particulieren wordt gestimuleerd.
- Voedselproductie moet weer dicht bij de inwoners komen door het promoten van stadslandbouw (*urban farming*) en het aanleggen van gezamenlijke moestuinen.
- Bij scholen worden groene schoolpleinen gecreëerd en schooltuintjes aangelegd.
- Bedrijventerreinen worden in samenwerking met bedrijven natuurvriendelijk ingericht.
- Bij het ontwikkelen van gebieden wordt direct rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden.
- Agrarische ondernemers investeren in biologische landbouw, energieleverende kassen en regionale afzetcoöperaties. Bescherming en ontwikkeling van natuur, recreatie, dienstverlening en de opwekking van duurzame energie maken onderdeel uit van hun bedrijfsvoering.
- We stimuleren kringloopboerderijen: mest en andere afvalstoffen dienen als grondstof te worden gebruikt om energie te produceren.

B. Schone energie

Duurzaam en energieneutraal wonen en bouwen

- Elke wijk en elk bedrijventerrein krijgt uiterlijk in 2020 een plan voor energiebesparing en omschakeling naar duurzame warmte. Noodzakelijke vervangings- en vernieuwingsoperaties zijn daarin verwerkt.
- Met woningcorporaties en andere verhuurders worden afspraken gemaakt over het versneld energiezuinig maken van huurwoningen. De totale woonlasten voor huurders mogen hierdoor niet stijgen. Ook krijgen particuliere huiseigenaren hulp bij het verduurzamen van hun woning. Naast woningen krijgen bedrijven en scholen zonnepanelen, groene daken en groene gevels.
- Er komen zonneparken in de gemeente Bergen op Zoom en er zal gebruik gemaakt worden van aardwarmte.

- GroenLinks stimuleert partnerschappen met lokale energiecoöperaties om energiebesparing en duurzame energieopwekking te bevorderen.
- Om de doelstellingen voor schone energie in de gemeente op korte termijn te realiseren wordt een 'Versnellingsagenda Duurzaamheid' opgesteld.
- Inwoners worden actief betrokken bij initiatieven om de gemeente energieneutraal te maken.
- Bouwprojecten worden energieneutraal (goede isolatie, groene daken, zonnepanelen en warmtepompen). Bij plannen voor nieuwe wijken en gebouwen wordt er rekening gehouden met de optimale benutting van de zonnestand. Ook zijn de eisen aan de energiestaat van gebouwen hoger dan landelijk verplicht is.

Energiezuinige bedrijven

- De gemeente zet zich in om bedrijven en organisaties aan elkaar te koppelen om samen energie te besparen en te verduurzamen.
- We bevorderen eigen initiatieven op het gebied van energiebesparing. Ondernemers die energie willen besparen, ondersteunen we met kennis en bij de vergunningverlening.
- De gemeente gaat samen met winkeliers inzetten op besparing: deuren dicht, LED-verlichting toepassen en terrasverwarming duurzamer maken.
- We faciliteren bedrijven die nieuwe technieken voor onder andere zonne-energie en zuinige verlichting willen uittesten.

Duurzame maatregelen vanuit de gemeente

- Er komen zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen, die we bovendien zo snel mogelijk zeer energiezuinig maken. Dit geldt niet alleen voor kantoren, maar ook voor scholen en sportvoorzieningen.
- Nieuwe accommodaties van de gemeente maken we energieneutraal en zonder aardgasvoorziening.
- In onze gemeente gebruiken we duurzame energie. De gemeente koopt uitsluitend groene elektriciteit in, waar mogelijk van Nederlandse bodem. De Brabantse Wal- gemeenten gaan gezamenlijk groene energie inkopen.
- Bij het klimaatbeleid werkt de gemeente nauw samen met de regiogemeenten. Dat is effectiever én goedkoper.
- De openbare verlichting in de gemeente wordt volledig vervangen door LED-verlichting. Met sensoren en op lantaarnpalen worden geplaatst op langere afstanden van elkaar.
- We plaatsen zonnepanelen op bushaltes en onderzoeken of we lantaarnpalen overdag kunnen opladen voor 's nachts.
- We ondersteunen initiatieven van bewoners of energiecoöperaties voor het oprichten van windturbines.
- We gaan ons hard maken voor collectief duurzaam inkopen door de gemeente.
- Duurzaamheid krijgt als voorwaarde een belangrijke plaats in het subsidie- en inkoopbeleid.

Handhaving energieregels

- Bedrijven en instellingen houden zich aan de verplichting om investeringen in energiebesparing uit te voeren als die in vijf jaar tijd terug te verdienen zijn.
- We stimuleren het opmaken van een plan door de gemeente om de energieprestatie van gebouwen bij oplevering consequent te controleren.

C. Schoon vervoer

Voetgangers en fietsers krijgen voorrang, het openbaar vervoer wordt aantrekkelijker en de auto als het niet anders kan

- We stimuleren het gebruik van de fiets binnen de gemeente en het wordt aantrekkelijker om de fiets te pakken.
- De fiets moet het centrale vervoermiddel in woongebieden worden. De openbare ruimte zoals de binnenstad en de Dorpsstraat in Halsteren wordt voornamelijk ingericht voor fietsers en voetgangers. Hierbij is de fietser koning en de voetganger keizer. Het uitgangspunt is dat er een autoverbod komt tenzij het niet anders kan. De auto is dan 'te gast'. Dit vraagt om maatwerk per locatie en/of situatie.
- Er wordt in de gemeente Bergen op Zoom gezorgd voor een goed fietsnetwerk van speciale fietsstraten waar fietsers prioriteit hebben en waar de auto te gast is. Voetgangers en fietsers krijgen voorrang bij de inrichting van verkeersstromen in en naar het centrum.
- Bij verkeerslichten in onze gemeente hebben voetgangers en fietsers prioriteit. De verkeerslichten worden fiets- en voetgangersvriendelijk afgestemd, met secondetickers die de wachttijden aangeven.
- Er wordt een (gemeentelijke) fiets-uitleenservice opgericht.
- Er worden doorgaande veilige (vrij liggende) fietsroutes aangelegd, met een goede aansluiting op de bus of het treinstation.
- Er komen 'fietsnelwegen' vanuit naburige gemeenten of het buitengebied naar grote school- en werklocaties in de stad en naar OV-knooppunten.
- Er komt een meldpunt 'ruim baan voor de fiets', waar inwoners suggesties kunnen doen voor verbetering van fietspaden en stallingmogelijkheden.
- Er is altijd actuele informatie beschikbaar over fietsroutes en fietsenstallingen.
- Bij het strooien in de winter krijgen de hoofdfietsroutes net als de hoofdwegen en de buslijnen prioriteit.
- De gemeente voert een actief anti-fietsdiefstalbeleid met fiets- graveeracties, actieve controle, handhaving en opsporing.
- GroenLinks stimuleert de gemeente voor deelname aan de jaarlijkse Nationale Fietstelweek.
- Stallingmogelijkheden, met ruime openingstijden, (bewaakt en onbewaakt) worden fors uitgebreid bij openbare voorzieningen, winkels, scholen, bushaltes en stations. Behalve fietsenrekken en fietsparkeervakken voor bakfietsen, zijn er ook voldoende oplaadpunten voor elektrische fietsen.

Veilig te voet of op de fiets

- Fietsen wordt veiliger door binnen de bebouwde kom de snelheid te verlagen naar 30 km/uur. Scooters worden verbannen naar de rijbaan en de mogelijkheden om dit ook voor snorfietsen te doen worden onderzocht.

- De kruising Randweg Noord/ Halsterseweg wordt een ongelijkvloerse kruising voor fietsers en voetgangers.
- Zowel ouders als kinderen worden gestimuleerd te voet of per fiets naar school te gaan. Voor het per auto brengen of ophalen van schoolkinderen komen er aparte kus- en zwaaiplaatsen.
- Er komen veilige fietsschoolroutes.
- De verkeerskundige inrichting, o.a. rotondes, wordt zoveel mogelijk uniform.

Aantrekkelijk openbaar vervoer

- Het gebruik en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer wordt gestimuleerd.
- Stads- en streekbussen rijden uiterlijk in 2025 op elektriciteit of waterstof.
- Bushaltes worden overdekt en zijn voorzien van accurate reizigersinformatie. Op loopafstand zijn er goede stallingmogelijkheden voor de fiets (fietskluizen).
- Voor een efficiënt openbaar vervoer in de regio is overleg tussen vervoerbedrijven, gemeente en inwoners noodzakelijk. GroenLinks pleit voor goede onderlinge samenwerking.
- De doorstroming van het stads- en streekvervoer binnen de bebouwde kom wordt met dynamisch verkeersmanagement sterk verbeterd.
- Naast het gebruik van de traditionele bus, is er ruimte voor alternatieve vormen van openbaar vervoer zoals elektrische busjes, fietstaxi's en op afroep.
- GroenLinks wil een tramverbinding tussen Lepelstraat-Halsteren-Bergenop Zoom die de hele Brabantse Wal met elkaar verbindt.
- Taxi's worden hybride en/of elektrisch.
- Mensen met een beperking en senioren met een smalle beurs kunnen buiten de spits gratis of goedkoper met de bus reizen.

De auto in als het echt moet

- Er komen transferia aan de rand van de binnenstad met goede verbindingen, per fietstaxi of pendelbusje, naar het centrum.
- Het centrum wordt eerst autoluw en daarna autovrij omzoomd door een autoluwe binnenring.
- Vervuilende auto's weren we zoveel mogelijk uit de stad.
- Over vier jaar beschikt de gemeente over een door zonne- en windenergie gevoed netwerk van elektrische oplaadpunten
- Het gehele gemeentelijke wagenpark gaat over op elektrisch rijden.
- Op de ontsluitingswegen naar een wijk of stadsdeel bevorderen we de doorstroming door de invoering van een groene golf, het plaatsen van doseer- en verkeerslichten en de aanleg van rotondes.
- Het sluipverkeer door woonwijken wordt ontmoedigd door fysieke maatregelen en een maximumsnelheid van 30 km/uur.
- Wijkgedeeltes met smalle straten worden op proef autovrij gemaakt, waardoor de leefbaarheid van bewoners bevorderd wordt.
- Wijkbewoners mogen besluiten om hun straat meerdere malen per jaar autovrij te maken voor buitenspeeldagen, buurtfeesten, rommelmarkten, et cetera.

Parkeren

- Bewoners die bewust kiezen voor een autovrije straat/leefstraat krijgen daar groen, speelruimte of een fietstkluisen voor terug.
- Er komt een strikter verkeersmanagement, onder andere parkeerabbonnementen, bij veroorzakers van grote vervoersstromen (onderwijsinstellingen, kantorencomplexen, vergadercentra etcetera).
- Autodelen wordt gestimuleerd door parkeerplaatsen beschikbaar te stellen voor deelauto's. Hier komen ook plekken voor elektrische auto's in combinatie met een elektrisch oplaadpunt.
- Bij nieuwbouw wordt parkeerruimte op eigen terrein gerealiseerd (eventueel ondergronds of in de hoogte).

Schoon vrachtvervoer en slimme bevoorrading

- De binnenstad wordt eerst autoluw en na het realiseren van alternatieven, zoals transferia, autovrij.
- Vrachtverkeer wordt zoveel mogelijk geweerd uit de binnenstad.
- Vanaf transferia komt er op venstertijden bevoorrading van winkels in het centrum van Bergen op Zoom en Halsteren door middel van elektrische busjes/vrachtwagentjes (stadsdistributie).
- Pizzeria's, taxibedrijven, postbedrijven, makelaars en andere ondernemers gaan elektrisch rijden (e-fiets, e-scooter, e-bakfiets, e-auto) en bezorgkoeriers gaan fietsen.
- Er wordt een milieuzone ingesteld, zodat alleen schone vrachtwagens en bestelbusjes de stad in mogen.
- Alleen 'schone schepen' zijn welkom binnen de gemeentegrenzen.
- Verschuiving van wegvervoer naar vervoer per water en spoor stimuleren we. Het verbreden van de Burgemeester Peterssluis wordt onderzocht.

D. Dierenwelzijn

Het welzijn van dieren in onze gemeente

- Er wordt een notitie dierenwelzijnsbeleid opgesteld. Door bij te dragen aan de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (ecologische hoofdstructuur) krijgen plant en dier meer ruimte.
- Bij het beheer van het gemeentelijke groen staan biodiversiteit, bescherming van dieren en hun leefgebieden voorop.
- Er komt een adviesraad over dierenwelzijn en natuur. Hier kunnen bijvoorbeeld grondbezitters terecht met vragen over natuurbescherming, landschapsbeheer en dierenwelzijn.
- Dierenwelzijn wordt een voorwaarde bij het geven van opdrachten voor beheer van de openbare ruimte.
- De gemeente koopt alleen biologische en dierproefvrije producten en in de catering van de gemeentelijke organisatie is een ruim assortiment aan vegetarische producten beschikbaar.
- Zowel groot- als kleinvee, krijgt zo veel mogelijk leefruimte in de open lucht.
- Zwerfdieren, gewonde dieren en verwaarloosde dieren worden opgevangen bij Dierenopvang Arduin. De gemeente controleert de kwaliteit van Dierenopvang Arduin.

- Het chippen van honden en katten wordt gestimuleerd.
- Er zijn voldoende goede en schone losloopgebieden voor honden.
- Voor mensen die door omstandigheden niet in staat zijn om voor hun huisdier te zorgen, is er een vangnetregeling.
- In het rampenplan wordt rekening gehouden met maatregelen voor de opvang van dieren.
- Er zijn verkeersmaatregelen om dieren te beschermen zoals dierentunnels.
- De gemeente ontwikkelt een eigen 'Gedragscode Flora en Fauna' op basis van de Habitatrichtlijn van de Europese Unie om de biodiversiteit te behouden.
- De mogelijkheden voor nestplekken en broedgelegenheid voor vogels in de stedelijke woonomgeving worden uitgebreid.
- Het aanleggen van bijenlinten en het plaatsen van bijenkorven wordt gestimuleerd.
- Het gebruik van gewas- en insectenbestrijdingsmiddelen wordt ontmoedigd.
- Een diervriendelijk consumptiebeleid onder ambtenaren en gemeentelijke diensten wordt aangemoedigd.
- GroenLinks is voorstander van biologische landbouw en wil een einde maken aan de bio-industrie.
- We stimuleren natuur-inclusieve en grondgebonden landbouw, regionale afzetcoöperaties en multifunctionele landbouw zoals zorgboerderijen.
- Plezierjacht en sportvisserij op gemeentegronden wil GroenLinks verbieden.
- Beheersjacht is alleen onder strenge voorwaarden toegestaan: bij ernstige schade of bedreiging van de volksgezondheid of veiligheid.
- In de gemeente Bergen op Zoom is alleen plaats voor circussen zonder wilde dieren.
- GroenLinks streeft naar een verbod op vuurwerk, mede omdat dit grote impact op het welzijn van dieren heeft.
- De gemeente draagt haar dierenwelzijnsbeleid actief uit. Bij de publiekscampagne is er aandacht voor kinderen en volwassenen.
- De kinderboerderij of de dierenweide voldoet aan het keurmerk Kinderboerderijen.
- Bij veehouderijen staat veiligheid en welzijn van dieren voorop. In stallen komen sprinklerinstallaties en makkelijke vluchtroutes conform de provinciale richtlijnen.

Hoofdstuk 2:

SAMEN SOCIAAL

2. SAMEN SOCIAAL

Eerlijke kansen

De jeugd is de toekomst van de gemeente. Elk kind verdient de kans om zich voluit te ontwikkelen. Opvoedings- en opgroeiondersteuning kan niet vroeg genoeg beginnen. Een goede aansluiting tussen peuterspeelzaal, kinderopvang, basisschool, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs, arbeidsmarkt en een leven lang leren, is essentieel. Onderwijs is de basis voor een succesvolle toekomst.

Soms komen kinderen of jongeren in zulke grote problemen dat zij hulp nodig hebben. GroenLinks vindt dat jeugdzorg snel, zonder wachtlijsten, moet kunnen optreden, omdat meer leed alleen dan kan worden voorkomen. De zorg moet goed aansluiten bij wat kinderen en jongeren nodig hebben. Daarom moeten kinderen en hun ouders ook zélf een stem hebben in het zoeken naar de beste oplossing.

Iedereen doet mee

Voor ieder mens is het belangrijk om te werken of op een andere manier het gevoel te hebben 'een steentje bij te dragen' aan de samenleving. GroenLinks wil dat iedereen mee kan doen via betaald werk, school, mantelzorg of vrijwilligerswerk. Als dat niet lukt, is het taak van de overheid om mensen te helpen, bijvoorbeeld met extra ondersteuning of begeleiding.

Menselijke zorg

Ouderen en mensen met een beperking verdienen menselijke zorg. GroenLinks wil dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen in hun eigen, vertrouwde omgeving. In de zorg staan mensen die hulp nodig hebben centraal. Dát moet het

uitgangspunt zijn in plaats van de regels van de gemeente.

Zorg moet ook breder zijn dan alleen het beter maken van de patiënt. Er moet oog zijn voor álle problemen waar mensen mee te maken hebben: werk, inkomen, wonen, gezondheid en jeugdzorg. Al die terreinen moeten niet apart, maar in samenhang worden aangepakt. Het is belangrijk dat professionele hulpverleners, verpleegkundigen, thuiszorgmedewerkers, andere begeleiders, schuldhulpverleners, mantelzorgers en vrijwilligers goed met elkaar samenwerken en elkaar snel weten te vinden.

Door sport en beweging te stimuleren, te werken aan gezonde lucht en gezonde voeding aan te bieden op scholen, worden ziekte en andere gezondheidsproblemen beter voorkomen.

Betaalbare energiezuinige woningen

Iedereen moet goed kunnen wonen. GroenLinks wil harde afspraken met woningbouwcorporaties maken zodat er voldoende sociale woningen gebouwd worden. Bij de bouw van aangepaste woningen voor ouderen en voor mensen met een beperking, trekken woningbouwcorporaties en zorgverleners gezamenlijk op. Met projectontwikkelaars maken we afspraken over de bouw van voldoende huurwoningen voor mensen met een middeninkomen én over betaalbare koopwoningen. Er mogen straks geen wijken zijn voor alleen hoge of voor alleen lage inkomens.

Kleine ondernemers zijn belangrijk voor de werkgelegenheid en voor de leefbaarheid van onze gemeenten. Om verloedering te

voorkomen worden leegstaande winkelruimtes of kantoorgebouwen aangeboden aan creatieve ondernemers, kunstenaars en startups. Ook in kleinere

kernen van de gemeente moeten genoeg voorzieningen zijn zodat wijken leefbaar blijven en leegloop wordt voorkomen.

GroenLinks maakt zich sterk voor...

A. Kind- en jeugdbeleid voor een goede start

Een kindvriendelijke openbare ruimte

- Er zijn voldoende groene speelplekken en natuurspeelplaatsen (bijvoorbeeld De Melanen) voor kinderen en jongeren van alle leeftijden. In elke wijk komt een (trap)veldje en voor 'oudere jongeren' zijn er hangplekken.
- Niet alleen de route naar scholen, maar ook de schoolomgeving wordt veilig.

Jeugd betrekken en verantwoordelijkheid geven

- GroenLinks wil jongeren stimuleren en uitdagen om actief mee te denken over de inrichting van speel-, sport- en ontmoetingsruimtes, jongerenwerk, bestrijding van jongerenoverlast en decentralisatie van de jeugdzorg. De Jeugdraad blijft advies geven aan de gemeente en er komt een Kinderadviesraad.
- Iedere lente is er een 'wijk-kijk': samen met de buurtkinderen inspecteert de gemeente de speelplekken. Wat kapot is wordt gerepareerd of vervangen en rommel wordt opgeruimd.
- De gemeente organiseert samen met jongeren meer activiteiten in de wijk.

Problemen voorkomen, tijdig signaleren en aanpakken

- Kinderen moeten onbezorgd kunnen opgroeien in hun eigen omgeving. Bij problemen kan jeugdzorg ingeschakeld worden. Een persoonlijke benadering, waarbij niet óver maar mét ouders en kinderen gesproken wordt, staat voorop (maatwerk). De hulp wordt zoveel mogelijk op wijk- of gemeenteniveau georganiseerd en de betrokken professionals krijgen meer handelingsvrijheid. Door bureaucratie tegen te gaan worden wachtlijsten korter of worden deze vermeden.
- Regionale samenwerking is nodig bij de inkoop van de bovenregionale en regionale jeugdzorg. Belangrijke voorwaarden zijn de democratische legitimititeit goed regelen, ruimte voor lokale inhoudelijke beleidskeuzes en praktijk, samenwerken om innovatie van grote aanbieders beter mogelijk te maken, duurzame partnerschappen.
- Alcoholmisbruik onder jongeren is een probleem. Door alcoholmisbruik kan hersenschade ontstaan die niet meer te herstellen is. GroenLinks zet actief in op het tegengaan van alcoholmisbruik door middel van voorlichting op scholen en aan ouders in samenwerking met buurtwerk en horeca.
- Problemen met hangjongeren lossen we samen met jongeren en omwonenden op.
- GroenLinks neemt initiatief voor een maatwerkfonds dat het makkelijker maakt voor professionals om voorbij de regels te kijken en meer vanuit de behoefte van de inwoner te handelen. De hulpverlener kan creatiever zijn omdat er een manier is om de hulp eenvoudig te betalen en verantwoorden.

B. Duurzaam, passend en kwalitatief onderwijs

Goed onderwijs begint in een goed schoolgebouw

- Goed onderwijs begint in schoolgebouwen die passen bij de eisen van deze tijd: schoon, veilig, comfortabel en duurzaam.
- De gemeente maakt in overleg met scholen een meerjarenplan 'Verduurzaming scholen' en subsidieert duurzaamheids- en ventilatiemaatregelen. Ook worden schoolpleinen groen ingericht.
- De gemeente zorgt voor een goede spreiding van diverse onderwijsrichtingen over de gemeente en ook zorgt dat scholen voor alle leerlingen bereikbaar zijn.
- Bij nieuwe schoolgebouwen komt altijd ruimte voor betaalbare buitenschoolse opvang.

Passend onderwijs voor iedereen

- Elke school wordt een kindcentrum waar onderwijs, ondersteuning en vrije tijd samenkomen.
- De gemeente neemt de regie op zich om zorg-onderwijsarrangementen te realiseren voor zorgleerlingen, hun docenten en verzorgers.
- Voor hoogbegaafde leerlingen komen er meer mogelijkheden die aansluiten op hun eigen ontwikkeling.

Kinderen leren omgaan met diversiteit

- De school is zoveel mogelijk een afspiegeling van de buurt of wijk.
- Op alle scholen wordt voorlichting gegeven over gender en seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, racisme en discriminatie.

Elke school is een veilige plek

- De gemeente propageert de uitgangspunten van de 'vreedzame school': kinderen leren conflicten op een vreedzame manier op te lossen.
- Pesten wordt niet getolereerd. Op alle scholen in Bergen op Zoom wordt pesten op een actieve en consequente manier bestreden.

Achterstanden aanpakken

- Het onderwijs- en jeugdgezondheidstrajecten worden gemonitord voor alle kinderen van 0-18 jaar in samenwerking met consultatiebureau's en scholen.
- Kinderen met (een risico op) een taalachterstand nemen deel aan voorschoolse educatie of worden gericht geholpen worden om de achterstand in te lopen.
- Bij een gezonde school horen gezonde voeding- en smaaklessen.
- Alle scholen hebben moestuinen zodat iedere leerling de gelegenheid heeft om minstens een jaar in een schooltuin te werken.
- Iedere leerplichtige jongere zit op school of volgt een leerwerktraject. Bij problemen wordt samen met de jongere bekeken wat daarvan de oorzaak is.
- Het aanbod van beroepsonderwijs sluit goed aan bij de behoefte van het bedrijfsleven waardoor een zo breed mogelijk aanbod aan stageplekken in en bij de gemeente beschikbaar is.

Een leven lang leren (volwassenen educatie)

- Iedereen krijgt de mogelijkheid zich te ontwikkelen tot een niveau waarop een meer betekenisvol leven te leiden is.
- Ook volwassenen krijgen (een tweede) kans om een achterstand in taal of anderszins weg te werken.
- Laaggeletterdheid bij zowel kinderen als volwassenen wordt aangepakt.
- Alle informatie van de gemeente (folders, brochures) is opgesteld in begrijpelijk Nederlands.

C. Meer sport en beweging

Goede sportvoorzieningen

- Sport in Bergen op Zoom is belangrijk voor iedereen. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportaccommodaties. De zwembaden De Schelp en De Melanen blijven gehandhaafd, evenals de sporthallen in de wijk. De sporthallen kunnen multifunctioneel worden met verschillende voorzieningen.
- Bij aanleg en renovatie van woonwijken wordt er rekening gehouden met (uitbreiding van) sport- en speelvoorzieningen.
- In iedere wijk komt er groot schaakspel.

Meer mensen in beweging

- Wij stimuleren iedereen om te gaan sporten en sporten moet voor iedereen mogelijk zijn door samenwerking tussen diverse sportverenigingen en samenwerking van sportverenigingen met het onderwijs, de naschoolse opvang, fitnesscentra en zorginstellingen.
- Alle leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs krijgen een kennismakingsprogramma bij verschillende sportverenigingen.
- De deelname van migrantenjongeren (vooral meisjes!) aan sportverenigingen wordt extra gestimuleerd.
- Voor senioren komt er een gevarieerd aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten, afgestemd op de behoeften van deze groep
- Er komen meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.
- Sportverenigingen krijgen zo nodig financiële steun om te kunnen zorgen voor een breed, toegankelijk en betaalbaar sportaanbod.

D. Een groene en duurzame economie

Midden- en kleinbedrijf (MKB)

- Er komt meer ruimte voor kleinschalige duurzame bedrijvigheid in wijken en buurten en bestaande winkelcentra worden versterkt en verduurzaamd.
- Verloedering en leegstand in winkelstraten en -centra wordt aangepakt, waardoor nieuwe kansen voor cultuur, duurzaamheid en (sociale) innovatie worden gecreëerd.
- De gemeente werkt samen met ondernemers aan prettige en veilige winkelgebieden die toegankelijk zijn voor iedereen waaronder ook mensen met een beperking.

- Met winkeliers worden afspraken gemaakt over de (zondag)openstelling van winkels.
- Ondernemers worden tijdig geïnformeerd over geplande wegwerkzaamheden en over oplossingen om de toegankelijkheid te garanderen.
- Binnenstedelijke locaties en verouderde bedrijfspanden (industriële erfgoed) worden benut voor creatieve bedrijvigheid.
- Er wordt één gemeentelijk ondernemers- of bedrijvenloket opgericht, waar ondernemers en starters terecht kunnen voor al hun vragen.
- Er komt een bedrijventrum /verzamelgebouw voor startende ondernemers en de bestaande worden in stand gehouden door onze steun.
- De sociale dienst is ruimhartig voor zelfstandige ondernemers die in armoede leven.
- GroenLinks ondersteunt de ontwikkeling van lokale markten. De markt is belangrijk voor de verkoop van betaalbare lokale producten.
- De weekmarkt blijft in de binnenstad en kan worden uitgebreid. We steunen initiatieven om op zaterdag ook een markt te realiseren.

Innovatie bedrijven

- Initiatieven rond de opwekking van duurzame energie en het vermijden van CO₂-uitstoot worden gestimuleerd. Zelf energie produceren zorgt voor werkgelegenheid.
- Innovatie is een belangrijke taak voor de (lokale) overheid op de weg naar een nieuwe circulaire economie.
- Verduurzaming van particuliere woningen en bedrijfsgebouwen wordt gestimuleerd en ondersteund. Eigenaren worden optimaal geadviseerd en ondersteund.

Steun voor coöperatief ondernemen

- Duurzame projecten die worden opgezet door ondernemers of inwoners worden ondersteund.
- Bewoners die samen een coöperatie oprichten kunnen gebruik maken van de faciliteiten van het ondernemersloket.

Duurzame bedrijventerreinen

- Bedrijfsterreinen worden lokaal en regionaal duurzaam ingericht en optimaal benut door 'in te breiden' [eerst bestaande capaciteit benutten voordat er uitgebreid wordt].
- Kantoren worden bij knooppunten van het openbaar vervoer gebouwd.
- Wij stimuleren elk groot bedrijf om een bedrijfsvervoersplan te maken voor vrachtvervoer en het woon-werkverkeer van werknemers.
- GroenLinks vindt: "Handen af van de Auvergnepolder", dus geen industrie of bedrijventerrein in de Auvergnepolder. De polder moet groen blijven als buffer tussen de bedrijven, Halsteren en Lepelstraat.

Veelzijdige werkgelegenheid

- Door bedrijven aan te trekken die onze regio nodig heeft en daarbij milieuvriendelijk te werken wordt ook de werkgelegenheid in de gemeente versterkt. Wij streven daarbij naar

differentiatie van duurzame bedrijvigheid en houden rekening met het evenwicht tussen duurzame economie en natuur/ leefbaarheid.

- GroenLinks zet in op de speerpunten duurzame recreatie en toerisme, gezondheidszorg, bio-based economie, maintenance en kleinschalige bedrijvigheid, bijvoorbeeld van creatieve ambachtelijke ondernemers. Regionale samenwerking speelt hierbij een belangrijke rol.
- De Brabantse Wal heeft een unieke landschappelijke diversiteit en het in stand houden en ontwikkelen hiervan zorgt voor werkgelegenheid. GroenLinks zet in op het stimuleren van kleinschalige ontwikkelingen die hieraan bijdragen.

Meer diensten van agrarische ondernemers

- GroenLinks wil een multifunctionele landbouw stimuleren door agrarische ondernemers de mogelijkheid te bieden om meer diensten aan te bieden. Deze 'brede boeren' kunnen naast landbouwproducten tevens diensten leveren, zoals toerisme (kamperen bij de boer, theetuin), productenverkoop, educatie, zorg, natuurbeheer en vergaderlocatie.
- Waar mogelijk wordt duurzame land- en tuinbouw binnen de gemeente en in de regio bevorderd en versterkt. We creëren ruimte voor kleinschalige stadboerderijen. en stimuleren de totstandkoming van kringloopboerderijen: gebruik van mest als grondstof voor de bemesting van akkers of als energiebron.
- De bio-landbouw gaat direct aan het stedelijk gebied leveren. Voedselproductie voor de lokale markt draagt bij aan duurzaamheid en een schoon milieu.
- De gemeente promoot streekproducten: ze gebruikt consequent duurzame producten bij activiteiten en evenementen.
- De gemeente ontwikkelt samen met regiogemeenten, producenten en consumenten een voedselvisie.

Gelijke kansen op de arbeidsmarkt

- De gemeentelijke organisatie wordt een voorbeeldwerkgever op het punt van diversiteit.
- Met het bedrijfsleven worden afspraken gemaakt over het in dienst nemen van mensen die de afstand tot de arbeidsmarkt niet meer op eigen kracht kunnen overbruggen.
- Bij opdrachten en aanbestedingen eist de gemeente niet alleen dat een minimaal aantal werkzoekenden uit de regio in dienst wordt genomen (bijvoorbeeld 5%), maar ook dat een sociale bijdrage in de vorm van stageplekken, leerwerktrajecten en begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen wordt geleverd.

Gemeente, onderwijs en bedrijfsleven werken samen

- In het kader van regionale samenwerking is het Werkgeversservicepunt West-Brabant van belang. Deze samenwerking tussen gemeenten en het bedrijfsleven stimuleert de innovatie op de werkvloer, biedt werkervaring en draagt bij tot arbeidsparticipatie. GroenLinks wil dat onderwijsinstellingen betrokken worden bij het Werkgeversservicepunt om te komen tot een betere afstemming van de onderwijsvraag.

E. Voldoende inkomen en uitkering

GroenLinks wil een armoedevrij Bergen op Zoom

- De sociale wijkteams moeten veel meer een 'Eropaf-centrum' worden.
- De bijstandsuitkering is een belangrijk vangnet. We zijn streng aan de poort: als er werk is, krijgt iemand dat aangeboden. Eenmaal in de bijstand zijn we ruimhartig. Maatwerk en vertrouwen zijn leidend in ons beleid.
- Er wordt geëxperimenteerd met een basisinkomen.
- Minimaregelingen zijn toegankelijk en ruimhartig. Regelingen kunnen met een klantvriendelijke procedure (digitaal) worden aangevraagd en zo mogelijk automatisch worden verstrekt. Er komt één aanvraagformulier voor alle regelingen: een snel-loket.
- Mensen worden indien nodig geholpen bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen. Er komt een website met toegankelijke actuele informatie over landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning.
- Medewerkers van de Sociale Dienst beoordelen aanvragen voor een uitkering niet alleen op basis van wettelijke richtlijnen, maar krijgen de ruimte om rekening te houden met de specifieke situatie van de cliënt.
- We bannen armoede uit, met name kinderarmoede.
- GroenLinks wil armoede voorkomen. Wij kiezen voor ruimhartige inkomensondersteuning, zodat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich niet uitgesloten voelen en hun kinderen mee kunnen doen aan sportieve en culturele activiteiten.
- Bergen op Zoom helpt mensen met schulden altijd, maar we proberen het ontstaan van schulden ook te voorkomen.
- In de gemeente Bergen op Zoom mogen mensen niet de dupe worden van een opeenstapeling van bezuinigingen.

F. Participatie en werkgelegenheid

We stemmen de dienstverlening af op de cliënt

- Cliënten krijgen één aanspreekpunt bij de sociale dienst: een eigen coach die zorgt voor 'dienstverlening op maat'.

De gemeente creëert een passend aanbod

- Voor mensen die (nog) geen kans maken op betaald werk, zoekt de gemeente naar alternatieven: scholing, participatiebanen, seniorenbanen, leerwerkplekken, stageplaatsen of vrijwilligerswerk.
- Met iedere werkzoekende bespreken we een op maat gemaakt traject (een combinatie van opleiding en werkervaring).
- Werkzoekenden die een eigen bedrijf willen starten worden actief begeleid.
- Mensen die (nog) niet toe zijn aan re-integratie op de arbeidsmarkt, krijgen werkactiviteiten aangeboden in wijken, onderwijs, zorg, welzijn, sport en openbare ruimte tegen het minimumloon, met normale secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals pensioenopbouw. Deze banen sluiten aan bij de ambities en mogelijkheden van de werkzoekende.
- Het doel van re-integratie is dat mensen definitief zonder uitkering kunnen rondkomen.

- Mensen met een lichamelijke/verstandelijke beperking moeten in principe overal aan het werk kunnen. Zij hebben het recht om zelfstandig en in eigen regie te kunnen werken. Vervoer naar de werkplek mag geen probleem zijn.
- GroenLinks vindt dat bijstandsgerechtigden vrijwilligerswerk mogen doen.
- Beschutte sociale werkplaatsen zijn voor sommigen de enige veilige manier van werken. Voor hen blijft die mogelijkheid bestaan bij de WVS en de gemeente blijft daar lokaal invulling aan geven.

G. Zorg en welzijn

Zorg die past

- De inwoners van de gemeente Bergen op Zoom moeten de mogelijkheid krijgen mee te praten over wat er nodig is aan zorg en welzijn.
- Mensen met een beperking of een chronisch of psychosociaal probleem ontvangen de zorg en ondersteuning die het voor hen mogelijk maakt om met de samenleving mee te kunnen blijven doen en om thuis te kunnen blijven wonen. Wij willen een inclusieve samenleving. Vanaf het allereerste contact met de gemeente en professionals worden familie en/of vrienden bij de hulpvraag betrokken. De kennis en het commitment van bekenden bij het bepalen van vervolgstappen is van grote waarde.
- De benadering van de gemeente is oplossingsgericht en niet zorggericht. Centraal staat: mensen doen zelf wat ze zelf kunnen. Vervolgens gaat het om het versterken van de eigen regie.
- GroenLinks wil een integraal persoonsgebonden budget (IPGB) bij intensieve zorgvragen en een rechtvaardige eigen financiële bijdrage. De stapeling van eigen bijdragen is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
- Wij streven naar een sterk preventief beleid met goede begeleiding naar zorg. Professionele hulpverleners krijgen de ruimte om problemen te signaleren en maatwerk te leveren. We bevorderen bredere ondersteuningsmogelijkheden voor huisartsen die samenwerken met een wijkteam en wijkverpleegkundigen. Huisartsen en andere professionals kunnen terecht op een digitale sociale kaart van het dorp/de wijk en werken met 'welzijn op recept': doorverwijsmogelijkheden naar een welzijnsaanbod. We hebben vertrouwen in de aanpak en de samenwerking van professionals door de introductie van kwalitatieve uitkomstmaten. Er komen gerichte preventieprogramma's op het gebied van sport en voeding op brede scholen in probleemwijken. In de wijk komen sociale makelaars ter ondersteuning en begeleiding van de 'informele zorgverleners'.

Zelfstandig functioneren mogelijk maken

- Ouderen en mensen met een beperking kunnen zelfstandig blijven wonen.
- De gemeente is dementie- en leeftijdsvriendelijk in haar dienstverlening en beleid.
- Er komen experimenten met woonvormen tussen zelfstandig wonen en wonen in een verzorgings- of verpleegtehuis in. Door aan te sturen op het combineren van verschillende groepen ontstaat een betere beschikbaarheid en meer flexibiliteit tussen vraag en aanbod van (tijdelijke) woonplekken.
- Nieuwe woningen voor ouderen en mensen met een beperking worden dicht bij de noodzakelijke voorzieningen gebouwd.

- Er wordt een bewuste afweging gemaakt tussen voor- en nadelen van het aanpassen van de woning of het verhuizen naar een passend huis.
- De gemeente wordt rolstoelvriendelijk en bovendien goed toegankelijk voor doven en blinden/slechtzienden.
- In 2016 heeft Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking geratificeerd. De gemeente Bergen op Zoom geeft invulling aan dat verdrag en stimuleert maatschappelijke partners en ondernemers om er ook mee aan de slag gaan.
- Er zijn toegankelijke individuele vervoersmogelijkheden: openbaar vervoer en OV-taxivervoer.
- Mensen met een beperking worden gestimuleerd om 'zinnig' bezig te zijn met werk, vrijwilligerswerk of dagbesteding waardoor hun zelfstandig functioneren verbetert.

Zorg dichtbij

- GroenLinks vindt dat niet alleen basiszorg, maar ook lichte hulp en zwaardere vormen van ondersteuning voor burgers altijd dicht in de buurt moeten worden aangeboden, ongeacht de manier waarop de zorg wordt georganiseerd: binnen de gemeente zelf of via bovengemeentelijke instellingen.
- Met de organisaties en instellingen die bereid zijn om lokaal en vernieuwend aan de slag te gaan, gaat de gemeente duurzame partnerschappen aan. Daardoor krijgt innovatie meer kans en komt zorg en welzijn vanuit de menselijke maat dichterbij.
- Informatie over zorg is voor inwoners gemakkelijk te krijgen.
- De gemeente stimuleert initiatieven van bewoners die een woon/zorg campus willen realiseren, bijvoorbeeld op het terrein van De Viersprong in Halsteren.
- GroenLinks stimuleert het opzetten van kleinschalige gezondheidscentra (bijvoorbeeld apotheek, huisartsen, wijkverpleegkundigen) in wijkcentra.
- We willen geen verschraving van de thuiszorg.

Zorg voor en met elkaar (solidariteit)

- GroenLinks stimuleert voorzieningen waar mensen elkaar helpen en elkaar ontmoeten, bijvoorbeeld 'ontmoetingsplekken' en andere buurtvoorzieningen.
- We investeren in vrijwilligers en mantelzorgers en hebben ook aandacht voor en geven ondersteuning aan kinderen die mantelzorgen.
- Professionals en vrijwilligers werken met elkaar samen in zorgteams, bij zorgcirkels of via zelfhulpgroepen. De professionals zijn verantwoordelijk voor het zorgtraject en de vrijwilligers, bijvoorbeeld via de zelfhulpgroepen, geven handvatten bij het herstel.
- De door het kabinet afgeschafte maatschappelijke stages (MAS) blijven in Bergen op Zoom bestaan.
- Zorgvrager, vrijwilligers, buurtbewoners en cliëntenorganisaties worden actief betrokken en krijgen meer regie bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid rond zorg, welzijn en wonen.
- Waar gewerkt wordt met adviesraden zijn deze divers samengesteld (afspiegeling van de samenleving). Zo zorgen we ervoor dat niet iedereen over één kam wordt geschoren en houden we rekening met specifieke (zorg)vragen.

H. Duurzaam wonen

GroenLinks wil betaalbare en energiezuinige woningen voor iedereen

- De gemeente stimuleert de bouw van duurzame sociale huur- en koopwoningen.
- GroenLinks wil een gemeente met gemêleerde wijken [zowel goedkopere als duurdere woningen in elke wijk].
- Bij het toewijzen van huurwoningen kiezen we voor de *outsiders* op de woningmarkt: starters, senioren en mensen met een beperking.
- We kiezen ervoor om statushouders urgentie te verlenen. Daarnaast moet er worden gezorgd dat de wachtlijsten en wachttijden voor andere inwoners niet langer worden voor door extra te bouwen of alternatieve woonvoorzieningen in te zetten.
- Ook voor andere speciale doelgroepen, bijvoorbeeld mensen die te maken hebben met sociale, financiële en psychiatrische problematiek, maken we (prestatie)afspraken met woningcorporaties over urgentieverlening en de beschikking over voldoende huizen voor deze groepen.
- De gemeente zorgt samen met de woningcorporatie(s) voor de realisatie van innovatieve woonconcepten die voldoen aan behoefte van specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld senioren, verstandelijk gehandicapten of mensen met psychiatrische problematiek).
- De gemeente ondersteunt wooninitiatieven (kleinschalige woonvormen, ouderinitiatieven, particuliere projecten) zo goed mogelijk.
- De gemeente steunt starters op de woningmarkt.
- Woningen worden zodanig aangepast dat mensen er zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.
- Het is belangrijk dat er voldoende maatschappelijke opvang is: woonplekken waar mensen tijdelijk kunnen worden opgevangen.
- Voor mensen die de maatschappelijke opvang verlaten wordt zo snel mogelijk een huurwoning gezocht.

Energiezuinig wonen

- Met woningcorporaties maken we afspraken om woningen bij renovatie of nieuwbouw zoveel mogelijk energieneutraal te maken (voor 2020 naar gemiddeld energielabel B). Sociale huurders besparen hierdoor op hun woonlasten.
- Nieuwbouwwijken moeten aardgasloos gebouwd worden.
- Op de lokale agenda moeten ook met particuliere beleggers afspraken gemaakt worden over energiezuinig wonen en innovatie.

Voldoende kamers voor jongeren

- In de gemeente komt voldoende kwalitatief goede en betaalbare woonruimte beschikbaar voor studenten (HAS) en (werkende) jongeren.
- Als iemand een eengezinswoning wil verhuren aan kamerbewoners, mag dat alleen als de verhuurder zorgt voor goed onderhoud, fietsenstallingen en geluid- reducerende maatregelen.

Huurders worden goed beschermd

- De gemeente ondersteunt huurders die te hoge huren moeten betalen door de inzet van 'huurteams'.
- De gemeente gaat leegstand actief tegen door actief mee te werken aan herbestemming van leegstaande winkels, kantoren of kerken. Voordat een pand een sloopvergunning krijgt, wordt eerst gekeken naar de mogelijkheden van hergebruik. Wanneer de leegstand in bepaalde gebieden te hoog wordt, komt er een leegstandsverordening. Als er gebouwen worden gekraakt, wordt terughoudendheid gehandhaafd.

Hoofdstuk 3: SAMEN WERKEN

3. SAMEN WERKEN

Ruimte voor betrokken burgers

De gemeente kan en moet niet meer alles zelf willen regelen, maar heeft een nieuwe rol als facilitator, aanjager en verbinder. In onze gemeente wonen vrije, autonome en mondige burgers. GroenLinks wil dat burgers meer te zeggen krijgen over de plek waar ze leven, wonen, werken en ontspannen. Mensen moeten mee kunnen praten en mee kunnen denken over de beslissingen die hen raken. Samen zoeken we naar nieuwe manieren van discussie om tot oplossingen te komen voor problemen in de stad.

De gemeente werkt ook actief mee aan nieuwe initiatieven van burgers, ter verbetering van hun eigen buurt. De menselijke maat is daarin altijd ons eerste uitgangspunt: de gemeente moet zo dicht mogelijk bij haar burgers staan. Ook samenwerking met andere gemeenten is belangrijk.

Samen werken aan veiligheid

De inwoners van Bergen op Zoom zijn trots op hun open en vrije samenleving: die waarden moeten we beschermen.

Helaas verkleinen onveiligheid en onbegrip de ruimte voor verschillen in een samenleving. Om de veiligheid op straat te waarborgen, moet de politie daadkrachtig optreden tegen overlast en criminaliteit. Samen met de politie moet de gemeente werken aan veilige buurten en ingrijpen daar waar het misgaat. Maar voorkómen van criminaliteit en vooral van problemen als

gevolg radicalisering en polarisatie is nog beter.

Gastvrije gemeente

Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Bergen op Zoom biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven. Tijdens hun procedure zijn vluchtelingen onderdeel van onze gemeente en dat vraagt niet alleen inzet van henzelf, maar ook van ons als lokale samenleving. GroenLinks wil burgers actief betrekken bij de vestiging van vluchtelingen.

In een open en gastvrije samenleving moeten we ons allemáál thuis kunnen voelen. Daarom stellen we harde grenzen aan racisme en discriminatie minderheden.

Aantrekkelijke stad met veel kunst en cultuur

Wij zijn trots op ons lokale culturele erfgoed en zorgen daar goed voor. Bij een open stad hoort ook een bruisend cultureel aanbod. Kunst stelt vragen bij wat we dachten zeker te weten en verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst verrijkt ons leven en geeft glans aan ons bestaan. Maar kunst kan ook bijdragen aan ontspanning, ontmoeting en zelfontplooiing, bijvoorbeeld als mensen zingen in een koor, schilderles nemen of dansen in een groep. GroenLinks vindt het daarom belangrijk dat alle kinderen al op jonge leeftijd toegang hebben tot kunst en cultuur.

GroenLinks maakt zich sterk voor...

A. Inclusiviteit: iedereen is welkom

Discriminatie voorkomen en bestrijden

- Bergen op Zoom is voor iedereen een gastvrije gemeente. GroenLinks wil dat iedereen zich in onze gemeente thuis voelt. Tegen discriminatie treden we hard op. Artikel 1 van de Grondwet is onze leidraad: *'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezondheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, is niet toegestaan.'*
- De burgemeester is verantwoordelijk voor het diversiteits-, emancipatie-, en discriminatiebeleid met een portefeuille over de kern van onze grondwet. Ook staat de burgemeester boven de partijen en kan daarmee een verbindende rol spelen in de gemeente.
- Gemeentelijke medewerkers krijgen trainingen om signalen van discriminatie bij inwoners op te pikken en op de eigen werkvloer te voorkomen.
- GroenLinks wil dat de gemeente Bergen op Zoom in overleg met werkgevers maatregelen neemt om discriminatie op de werkvloer te voorkomen.
- Bij de aanpak van discriminatie werkt de gemeente intensief samen met het (regionale) Anti-Discriminatie Bureau.
- GroenLinks vindt het onaanvaardbaar als mensen uit hun buurt worden weggepest. Het uitgangspunt is dat de dader verhuist en het slachtoffer blijft en niet omgekeerd.
- Het personeelsbestand van de gemeente moet een afspiegeling van de lokale samenleving te zijn.
- Alle instellingen die subsidie van Bergen op Zoom ontvangen gaan werk maken van diversiteit en inclusiviteit.
- De gemeente vergaart actief kennis op het gebied van emancipatie en diversiteit; dit onderwerp wordt jaarlijks meegenomen in een thematisch onderzoek als leidraad voor beleidsvoering.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt actief educatieve initiatieven om discriminatie onder jongeren te voorkomen en te verminderen.

Meer begrip voor elkaar en ruimte voor minderheden

- GroenLinks vindt dat de gemeente gehoor moet geven aan alle burgers en hun zorgen en hierover in gesprek gaat.
- Wij werken alleen samen met alle organisaties die bijdragen aan een actieve, open en solidaire samenleving. Om dit te handhaven is het zaak om regulier te overleggen met alle organisaties, ongeacht politieke, religieuze en/of levensbeschouwelijke grondslag.
- We ondersteunen alle burgers met goede initiatieven voor hun buurt of groep, mits die bijdragen aan een actieve, open en solidaire samenleving.
- Er komt een meld- en adviespunt Radicalisering.

- GroenLinks wil dat de gemeente Bergen op Zoom een roze agenda opstelt, waarin voornemens, plannen en actiepunten met betrekking tot de emancipatie en acceptatie van lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LHBTI) worden opgenomen en getoetst. Over deze agenda overleggen we regelmatig met belangenorganisaties van de betrokkenen.
- De gemeente ondersteunt de emancipatie en acceptatie van verschillende minderheden binnen de samenleving, waaronder ook solidariteit met de LHBTI gemeenschap.
- De gemeente moedigt instellingen aan om het keurmerk 'De Roze Loper' te gaan halen.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt actief educatieve initiatieven om begrip voor elkaar onder jongeren vergroten bijvoorbeeld over thema's als genderneutraliteit, homoseksualiteit of etniciteit.
- Respect voor eigenheid en levensstijl is voor GroenLinks een groot goed. Het is daarom van belang dat de gemeente ruimhartig omgaat met voorlichting rondom emancipatie en acceptatie.

B. Kunst en cultuur

Een bruisende, creatieve gemeente

- De gemeente Bergen op Zoom stelt een stadscurator aan die straatkunst in de hele gemeente bevordert.
- GroenLinks moedigt speciale graffitizones aan in het kader van kunst en cultuur en het beperken van de overlast.
- GroenLinks wil het lokale en regionale potentieel van kunstenaars en creatieve inwoners optimaal benutten om de gemeente Bergen op Zoom bruisender en levendiger te maken met een divers aanbod voor iedereen.
- De gemeente promoot het lokale en regionale cultuuraanbod beter en stemt het op elkaar af zodat meer mensen ervan kunnen genieten. Ook wordt er een aantrekkelijk regionaal cultuuraanbod gegarandeerd door duidelijke afspraken te maken met andere gemeenten.
- Culturele experimenten verdienen ondersteuning door de gemeente. Vooral als dat samenwerking tussen culturele organisaties mogelijk maakt en/of nieuw en breder publiek trekt.
- Er komt meer ruimte voor kunstenaars. Leegstaande panden worden beschikbaar gesteld als atelier- of repetitieruimte. Kunstenaars kunnen exposeren in lege winkelalages.
- Op plekken waar ruimtelijke ontwikkelingen stilliggen, kunnen cultuurprojecten verloedering voorkomen en de betreffende plek positief onder de aandacht brengen. Het kan ook een proeftuin zijn voor een alternatieve invulling van het gebied.
- Samen met bewoners kiezen we voor meer kunst in de openbare ruimte.

Meer aandacht voor kunst- en cultuureducatie

- De gemeente stimuleert scholen om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur.
- We bevorderen actieve kunstbeoefening door een goede afstemming met kunsteducatie.
- Cultuur is voor iedereen: onze gemeente participeert in het Jeugdcultuurfonds dat kinderen uit armere gezinnen in staat stelt om bijvoorbeeld dans-, theater- of muzieklessen te nemen.
- We stellen amateurverenigingen in staat te werken aan meer kwaliteit. De openbare bibliotheek wordt een multifunctionele ontmoetingsplaats door verschillende (educatieve)

voorzieningen te combineren, bijvoorbeeld taallessen voor anderstaligen. De bibliotheek is één van de publiektrekkers in de binnenstad en dat moet zo blijven.

Behoud en promotie van cultureel erfgoed

- De gemeente beschermt waardevolle gebouwen, interieurs en landschapselementen. Een voorbeeld van een waardevol gebouw dat geen status heeft als monument maar toch behouden moet blijven, is het gebouw van de Suiker Unie.
- Er komen borden met meer achtergrondinformatie bij monumenten. De Geschiedkundige Kring en de Heemkundekring worden hier actief bij betrokken.
- De gemeente blijft meedoen aan Open Monumentendag en promoot daarbij ook historische wandelingen, beelden- en architectuurroutes.
- We vergroten de bekendheid van het gemeente- en streekarchief onder regionale bewoners en werken actief samen met andere archieven, zoals het Nationaal Archief en regionale archieven.

C. Openbare orde en veiligheid

GroenLinks wil dat we sámen zorgdragen voor een veilige woon- en leefomgeving door in te zetten op preventie

- GroenLinks zet vol in om criminaliteit te voorkomen. Voor elke wijk komt een wijkveiligheidsplan. Samen met bewoners en politie identificeert de gemeente onveilige punten en met betrokken partijen wordt er naar effectieve oplossingen gezocht.
- Buurtpreventieteams zijn de ogen en oren van de wijk. Samenwerking met gemeente en politie in het kader van preventie is belangrijk, maar ook om te voorkomen dat het doorschiet naar betutteling of bemoeizucht.
- De gemeente Bergen op Zoom gaat de strijd aan met zwerfafval. Samen met onze inwoners houden we de gemeente schoon.
- In het kader van inbraakpreventie, gaan alle woningen voldoen aan het politiekeurmerk Veilig Wonen.
- Met horecaondernemers maakt de gemeente afspraken over veilig uitgaan. Er wordt ook rekening gehouden met de belangen van buurtbewoners.
- GroenLinks wil rechtstreeks contact tussen gemeente en burgers en tussen inwoners onderling bevorderen. We willen in Bergen op Zoom meer wijkagenten inzetten die de buurten en hun bewoners kennen.
- We willen wijktafels in buurtcentra waarin bewoners, instellingen, gemeentelijke organisatie, politie, hulpverlening en burgerzaken elkaar ontmoeten. Dit draagt bij aan een collectief verantwoordelijkheidsgevoel.
- Bij kleine problemen en conflicten tussen buurtgenoten moeten zij een beroep kunnen doen op een buurtbemiddelaar.
- GroenLinks wil speciale aandacht voor jongeren. Het uitgangspunt is dat waar jongeren betrokken zijn bij een conflict, ook worden betrokken bij de oplossing. Buurtbemiddelaars kunnen bruggen slaan tussen jongere en volwassene buurtbewoners.
- Brandpreventie kan levens redden. We stimuleren het gebruik van brandmelders. Alle horecagelegenheden worden jaarlijks gecontroleerd op brandveiligheid.
- GroenLinks wil een snelle sluiting van de kerncentrales in Doel.
- De gemeente ziet actief toe op de aanrijtijden van de hulpdiensten.

- Om alcoholmisbruik onder met name jongeren tegen te gaan, stelt de gemeente samen met opvoeders een actieplan op.

Repressie als het moet

- We gaan alles doen om huiselijk geweld aan te pakken en te voorkomen. We zorgen voor een goede samenwerking van hulpdiensten, zodat signalering, aanpak en hulpverlening bij huiselijk geweld zo snel en effectief mogelijk is.
- Er wordt streng toegezien op handhaving van de leeftijdsgrens voor verkoop van alcohol (en drugs) aan minderjarigen.
- Tegen het veroorzaken van zwerfaval treden we hard op. De vervuiler betaalt.

Het behoud van burgerlijke vrijheden

- De inwoners van de gemeente Bergen op Zoom moeten erop kunnen vertrouwen dat zij zo min mogelijk door de overheid in hun privacy worden geschonden. Om dit te realiseren, biedt de gemeente inwoners op een klantvriendelijke manier inzicht in hoe zij omgaat met privacygevoelige gegevens en met wie zij deze deelt.
- IT-systemen van de gemeente zijn zo goed mogelijk beschermd tegen virussen en cyberaanvallen, zodat de informatie van inwoners privé is en blijft.
- De gemeente maakt zo veel mogelijk gebruik van Open Source software, Open Formats en open data.
- GroenLinks is vóór legalisering van softdrugs. De gemeente Bergen op Zoom draagt bij aan de beweging voor legalisering en loopt in haar gemeentelijk beleid waar mogelijk voorop met (de)regulering.
- De gemeente Bergen op Zoom ondersteunt het verstrekken van softdrugs op medische indicatie.

D. Mondiaal denken, lokaal handelen

De wereld stopt niet bij de gemeentegrens van Bergen op Zoom. Wij dragen ons steentje bij aan een eerlijke en duurzame wereld

- De gemeente gaat al haar producten en diensten duurzaam, diervriendelijk en fairtrade inkopen. In 2022 moet dit 100% procent zijn.
- De gemeente ontwikkelt haar stedenbanden zo dat ze bijdragen aan de betrokkenheid van inwoners, scholen, instellingen, bedrijven en ontwikkelingsorganisaties. Tevens worden de stedenbanden herzien en banden met de derde wereld versterkt.
- De gemeente informeert de inwoners actief over haar internationale activiteiten.
- Europese fondsen benutten we voor gemeentelijk en regionaal beleid.

Vluchtelingenbeleid

- Als het nodig is, doet de gemeente Bergen op Zoom mee aan de opvang van vluchtelingen, in nauw overleg met bewoners. Kleinschalige vormen van opvang hebben onze voorkeur, zowel in het belang van de vluchtelingen als in het belang van de omringende leefgemeenschappen.

- De gemeente Bergen op Zoom werkt actief aan het draagvlak voor vluchtelingenopvang onder inwoners, door hen goed te informeren en door met hen te overleggen.
- Vluchtelingen beginnen direct na aankomst in de gemeente in afwachting van een verblijfsvergunning met een taal cursus en indien mogelijk met (vrijwilligers-)werk om de integratie en participatie te versnellen.
- Als een vluchteling een verblijfsvergunning krijgt, helpt de gemeente de statushouder zo snel mogelijk aan woonruimte en integratiebegeleiding door een participatiecoach.
- De gemeente voert regie over de inburgering, samen met de statushouder. Laagdrempelig en maatwerk zijn daarbij het uitgangspunt.
- Uitgewezen asielzoekers in nood krijgen, als dit het geval is, in de gemeente Bergen op Zoom ondersteuning en tijdelijke opvang.
- Jonge statushouders krijgen extra aandacht bij de integratie en participatie in de gemeente.

E. De gemeente en haar inwoners

Samenwerken met bewoners: we ondersteunen eigen initiatief, luisteren en denken mee!

- Inwoners van Bergen op Zoom kunnen al in een vroeg stadium meepraten over belangrijke beleidsbeslissingen en hebben daadwerkelijk invloed (beginspraak).
- De gemeente ontwikkelt nieuwe ideeën samen met burgers. Meepraten en invloed uitoefenen begint in de wijken. We gaan experimenteren met verschillende manieren van inspraak, om uiteindelijk zoveel mogelijk mensen mee te kunnen laten doen.
- Met het 'burgerinitiatief' krijgen de inwoners van Bergen op Zoom de mogelijkheid om punten op de agenda van de gemeenteraad te zetten.
- Burgers krijgen het recht om een alternatieve aanpak voor te stellen voor publieke doelen in hun omgeving ('right to challenge').
- De gemeente ondersteunt haar inwoners bij eigen initiatieven en doet dat, waar nodig, ook proactief. Zo voorkomen we een tweedeling tussen proactieve wijken en reactieve wijken.
- De gemeente overlegt regelmatig met belangrijke organisaties in Bergen op Zoom om te weten wat er speelt.
- De gemeente komt ook 'buiten': de medewerkers weten wat er leeft in Bergen op Zoom.
- De gemeente bevordert de ondersteuning van vrijwilligerswerk.

Goede dienstverlening

- We vragen onze inwoners tips voor een betere dienstverlening.
- Iedereen heeft gemakkelijk toegang tot gemeentelijke informatie. De informatie wordt vraaggericht en eenvoudig vindbaar aangeboden. Mensen hoeven niet onnodig lang te zoeken naar informatie op de gemeentelijke website.
- De gemeente biedt dienstverlening zoveel mogelijk digitaal aan. Om het gebruik van dit voorkeurskanaal te bevorderen wordt geëxperimenteerd met een lager tarief voor digitale producten en dienstverlening.
- De capaciteit die wordt bespaard door digitaal te werken, wordt zoveel mogelijk ingezet voor het sneller afhandelen van procedures.
- Mensen die behoefte hebben aan rechtstreeks contact en/of niet om kunnen gaan met de digitale dienstverlening, moeten aan het loket kunnen worden geholpen.

Een integer bestuur

- Het gemeentebestuur informeert haar bewoners over wat er wel en niet is bereikt en wat dat heeft gekost.
- GroenLinks betreft de rol van de gemeentelijke rekenkamer in Bergen op Zoom actief mee in het beleid.
- Er komt een openbaar subsidieregister zodat iedereen kan zien wie subsidie van de gemeente ontvangt.
- Het vertrouwen in de democratie gaat de GroenLinks aan het hart. Raad, college en ambtelijke organisatie laten in ieder geval één keer per raadsperiode de eigen integriteit doorlichten.
- GroenLinks wil dat er een gemeentelijke integriteitscommissie komt.
- Bergen op Zoom stelt de gegevens die zij verzamelt beschikbaar als open data, die niet te herleiden zijn tot personen. Zo krijgen burgers en bedrijven de kans om innovatieve toepassingen te ontwikkelen met overheidsdata.

F. De gemeentelijke organisatie

De gemeente Bergen op Zoom werkt doelgericht en efficiënt. Goede ambtenaren betekent tevreden inwoners!

- De gemeente moet zo georganiseerd zijn dat ze haar taken effectief en efficiënt kan uitvoeren, onder goede democratische controle en dichtbij de bewoners.
- De gemeente ontwikkelt zich als een moderne aantrekkelijke werkgever.
- De gemeente levert kwaliteit. Het liefst met ambtenaren met een vast contract en indien noodzakelijk met behulp van externe adviseurs. Draaideurconstructies zijn uit den boze.
- Als de gemeente taken uitbesteedt, zoals de thuiszorg, let ze in de eerste plaats op kwaliteit en niet alleen op kosten. Ook zaken als duurzaamheid en een goede omgang met personeel (vaste contracten) neemt de gemeente mee in de beslissing.

Colofon

Programmacommissie:	Peter van den Ouden, Martijn van Schaik, Andrew Harijgens, Max Majorana, Ineke de Wolff, Noortje Kuhlman, Corry Damen, Henk van Riet, René Winkel
Tekstbijdrage:	Peter van den Ouden en Corry Damen
Redactie:	Marian van Riet en Selin Karar
Eindredactie:	Selin Karar
Opmaak:	Selin Karar

GroenLinks Bergen op Zoom, januari 2018, www.bergenopzoom.groenlinks.nl